

הלחימה באזור צידון

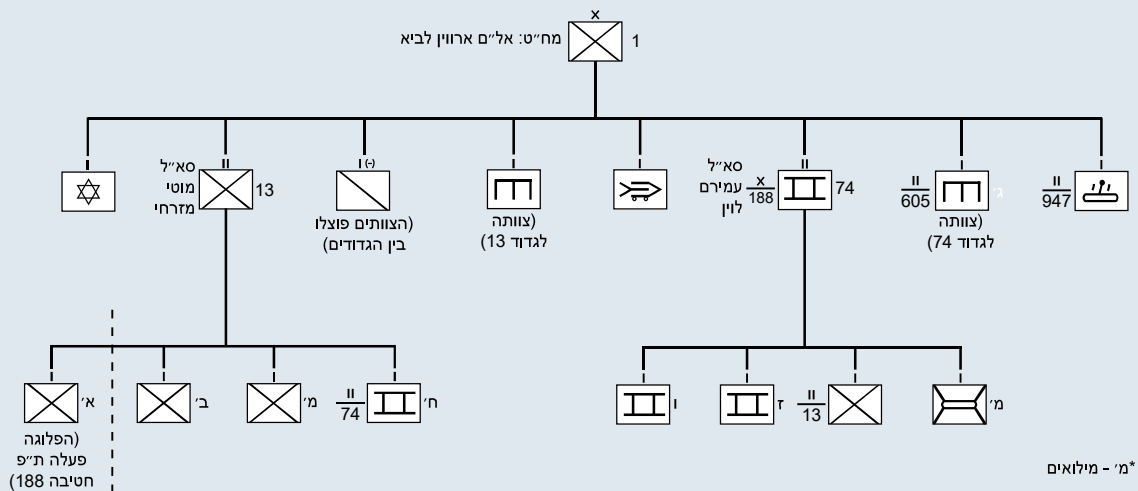
טנקי מגח נעים צפונה על ציר החוף סמוך למסילת הרכבת

עיר החוף צידון נפרסת בין חוף הים למורדות ההר הלבנוני. העיר הייתה כמעין פקק בגזרה המערבית, משום שהמעבר בה היה הכרחי להמשך התנועה לעבר ביירות. שתי הדרכים הראשיות המובילות מדרום לצפון עוברות לאורכה של רצועת החוף ודרך מרכז העיר: כביש החוף (ציר 'בוקיטו' במפת הקוד), החוצה את החלק המערבי של העיר, וכביש במזרח העיר (ציר 'פקח'), העובר דרך מחנה הפליטים עין אל-חילוה. בין שני הצירים מצויה מסילת רכבת (ציר 'תגרני'). בעיר צידון, במחנות הפליטים, בכפרים הקרובים אליה ובפרבריה התגוררו כ-150 אלף תושבים. כוחות המחבלים בעיר, שזמו כ-1,500 לוחמים, אוגדו תחת מפקדת חטיבת 'הקסטל' של הפתח, ובהם גדוד 'חללי ספטמבר', כוח שריון של המחבלים, שהיה מצויד בטנקי טי-34, וכוחות קטנים של ארגונים נוספים. תפיסת ההגנה של המחבלים הייתה מבוססת על נסיגה מתוכננת מהשטחים הפתוחים בפאתי העיר אל תוך מחנות הפליטים והשטחים העירוניים הצפופים. לחימת צה"ל באזור צידון, שכללה פתיחת צירי התנועה, אבטחת הדרכים וטיהור העיר, הפרברים ומחנות הפליטים, החלה בליל 7-8 ביוני ונמשכה עד 15 ביוני. בד בבד עם הלחימה בעיר ניסה צה"ל להעביר כוחות לוחמים ואספקה לכיוון ביירות כדי לממש את יעדיו בגזרה המערבית.

ב-7 ביוני עשו כוחות משלוש אוגדות את דרכם לעבר צידון וסביבותיה. ב-6 וב-7 ביוני עסקה אוגדה 36 בלחימה ברמת נבטייה וקיבלה הוראה להמשיך את תנועתה לכיוון החוף ולהיערך לכיבוש העיר. התקדמות האוגדה נעשתה על ידי שתי חטיבות: גולני חברה לציר החוף מדרום לנהר הזהראני והגיעה לפאתיה הדרומיים של צידון; חטיבת השריון 188 המשיכה צפונה בדרך ההר, חצתה את הזהראני בגשר חבוש והתמקמה ממזרח לעיר, באזור הכפר מג'דליון ובקרבת מחנה הפליטים עין אל-חילוה. כוחות אוגדה 96, שהחלו לנחות מדרום לשפך האוולי ב-7 ביוני, כיתרו את העיר מצפון. כוחות אוגדה 91 נעו על ציר החוף, וב-7 ביוני עסקו בכיבוש העיר צור. כוחות החוד של האוגדה, מחטיבת השריון 211, המשיכו צפונה אל גשר אל-קאסמיה שעל הליטני,

חטיבת גולני - מבנה וארגון לקרב

מסע חטיבה 211
ממעבר גבול דרך צור לזהראני

7-6 ביוני 1982

חניון לילה שני, מפח"ט + גד' 126
חניון לילה שני, גד' 9

התקלות גד' 9

חבירה עם כוחות
אוג' 36 (חט' 1)
בצהרי 7/6

צרפנד

חניון לילה ראשון
1900-2000 פינוי נפגעים במסוק
גד' 126 + פל' מ' 450
הפ"ק חט' 211
גד' 9 (פל' טנקים ופל' מגד' 50)

גשר
קסמיה

061600

חניון לילה
כוח סמח"ט + גד' 411

שבריחה

צור

א-שמלי
בורג'

התקלות גד' 450

בעיה קרקעית

קנון
דיר

מחבלים

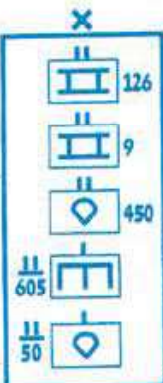
אל
קלילה

סדר תנועה בחצית גבול

1. גד' 126 - 3 פל' טנקים, פל' חי"ר א' מגד' 450.
2. גד' 450 - 2 פל' חי"ר, פל' טנקים מ' מגד' 9.
3. גד' 9 - 2 פל' טנקים, פל' חי"ר מגד' 50.
4. דרגי החטיבה - 25 רכבים ומח' טנקים.

061115

ראס
ביידה

ירי טנקים למרחב צור
משקיף אל חרדון
מח' מגד' 9 - 5/6 בוקר
פל' ל' - 6/6 שחר

מקרא:

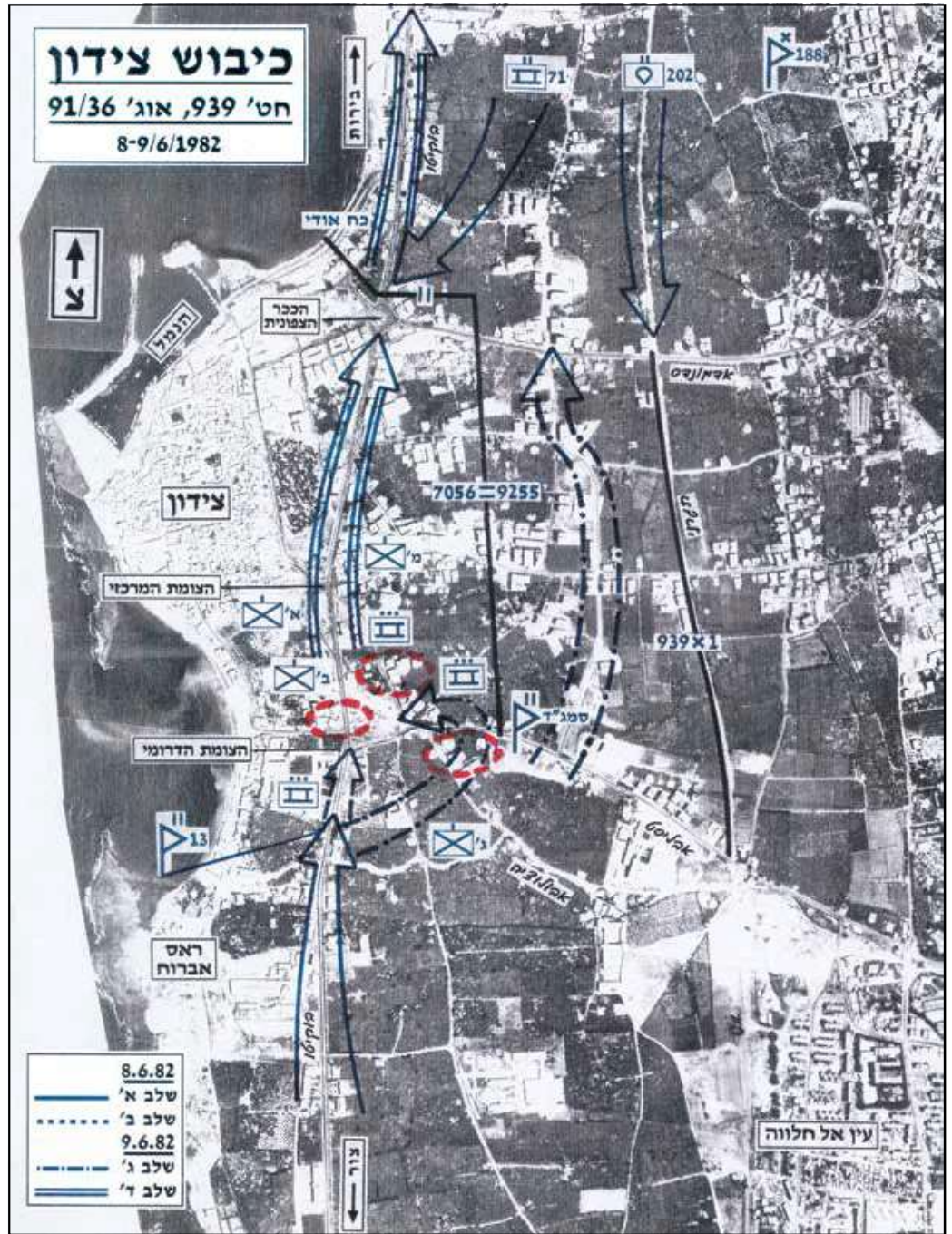
- ← חפ"ק חטיבה
- ← + גד' 126
- ← - גד' 450
- ← · גד' 9
- התקלות

כינוס

4/6

למעלה: גודד הצנחנים 202 וטנקי גודד 71 על רכס הבוקסתא מעל צידון
 בראש העמוד: צידון מופגזת. התמונה צולמה מגג בניין שבו היה חפ"ק אוגדה 91 מימין: תצלום אוויר - קרב חטיבה 939 בצידון, 8-9 ביוני. בצפון צידון תקפו כוחות מחטיבת השריון 188 ומחטיבת הצנחנים 35

עשן מיתמר מעל צידון המופגזת

מאש המחבלים נפגעו שני נגמ"שים ושלושה טנקים קשה. שני לוחמים נהרגו ו-14 לוחמים נפצעו. באותו יום, 8 ביוני, נערכו התקפות גם בציר החוף ובצפון העיר. התקפה אחת ערכה חטיבה 188 לעבר השכונות הצפוניות של צידון, וכללה כוחות שריון של החטיבה וצנחנים מגדוד 202. ההתקפה החלה בשעות הבוקר והסתיימה סמוך לשעה 17:00. במהלך הלחימה הושמדו שני נגמ"שים ושני ג'יפים של כוחות המחבלים ונשבו כ-50 מחבלים. בשעה 17:00 נקרא הכוח לסגת בשל התקדמות התקפת חטיבה 939 בציר 'בוקיטו'. לאחר הנסיגה הועבר גודד 202 תחת פיקוד אוגדה 96 לקראת המשך התמרון צפונה. בשעות אחר הצהריים החלה חטיבה 939 לנוע אל תוך צידון, מדרום לצפון, על ציר 'בוקיטו'. החטיבה התקדמה בנסיעה על הכלים, ומשנתקלה באש עברה לטיהור רגלי בחיפוי טנקים של המבנים השולטים על הציר. חוד החטיבה חבר לכוחות גודד 13, שנבלמו יום קודם לכן,

גשר קאסמייה מדרום לצידון. על השלט כתוב: גשר זה נבנה על ידי חיל־הנדסה גדוד 5067 פלוגה א' מבצע 'שלוש הגליל', 10 ביוני 1982

סוללות תותחים מתנייעים מדגם אמ־109 רוכב בציר החוף בעת ירי לעבר גזרת צידון

ונלחם בכניסה לשטח הבנוי באזור הכיכר הדרומית של העיר צידון, כדי לפרוץ את ציר התנועה.

בד בבד עם הקרבות בעיר צידון עסקה חטיבה 211 בפתיחה ובהכשרה של דרך ממזרח לה, שתאפשר את המשך התנועה של החטיבה צפונה ואת חבירתה לאוגדה 96. חטיבה 211 השלימה את מהלך האיגוף של העיר למחרת והמשיכה צפונה. ב־8 ביוני בשעות הערב קיבלו כוחות אוגדה 36 הוראה לסיים את לחימתם בצידון ולהתקדם צפונה, אף שחלק מכוחות חטיבה 188 נותר להילחם במזרח העיר.

ב־9 ביוני עבר טיהור של צידון לאחריות חטיבה 939. במהלך היום עשו כוחות מחטיבת גולני, בסיוע גדוד 53 מחטיבה 188, ניסיון נוסף לפרוץ את הדרך במחנה הפליטים עין אל־חילוה. כוחות צה"ל ניצבו מול בריחה של אזרחים מהעיר, שבחסותם ברחו גם מחבלים. למחרת, 10 ביוני, עבר טיהור העיר לאחריות אוגדה 91. החטיבות שנלחמו היו 939, 165 ו־847, בסיוע חיל האוויר וארטילריה. כיבוש וטיהור העיר התחתית (הקסבה) ומרכז העיר הושלם באותו יום. השטחים שבהם הושגה שליטה עברו לאחריות חטיבה 300, שעסקה בטיהור פרטני של הבתים, באיסוף שלל ובארגון החיים האזרחיים.

בימים 11-15 ביוני היה עיקר הלחימה במחנה הפליטים עין אל־חילוה, בפרברי העיר ובמחנות הפליטים שממזרח לעיר. אף שעיקר כוחות המחבלים הוכרע, נותרו קבוצות שהתבצרו במקלטים, במבנים ובבונוקרים, שאותם היה צריך לטהר באיטיות ובעקביות. ב־15 ביוני הושלמה המלאכה במחנה הפליטים עין אל־חילוה, ונפתח ציר התנועה שחצה אותו. במהלך לחימת אוגדה 91 באזור צידון נהרגו 12 מלוחמי האוגדה ו־61 נפצעו.

צפון צידון. טנק מגח עם ערכת דחפור וטנק שוט עם ערכת 'נוכרי' לפריצת שדות מוקשים

הלחימה בגזרת צידון

7-9 ביוני 1982

